

עירובין עא

עוד קושי על רב נחמן :

קריאה חדשה	קושי	הברייתא
אמר רב פפא : אימא : אף על פי שלא החזיק קושי : והא "אף על פי שהחזיק" קתני? תירוץ : הכי קאמר : אף על פי שלא החזיק מבעוד יום אלא משחשיכה, כיון דהוה ליה להחזיק מבעוד יום — אוסר. משחשיכה, אף על פי שלא החזיק ישראל אחר — אינו אוסר	מבעוד יום - אף על פי שהחזיק, ולא מיבעיא "כי לא החזיק". אדרבה, כי לא החזיק לא אסר!	ישראל וגר שרויין במגורה אחת, ומת גר מבעוד יום, אף על פי שהחזיק ישראל אחר בנכסיו - אוסר
אמר רב פפא, אימא : "אף על פי שהחזיק". קושי : והא "אף על פי שלא החזיק" קתני! תירוץ : הכי קאמר : אף על פי שהחזיק משחשיכה, כיון דלא הוה ליה להחזיק מבעוד יום — אינו אוסר	ולא מיבעיא "כי החזיק"! אדרבה, כי החזיק אסר	(מת) משחשיכה, אף על פי שלא החזיק ישראל אחר - אינו אוסר

הסבר הקושי : קתני מיהת רישא אוסר, אמאי אוסר? ניבטל!

תירוץ 1 : מאי "אוסר" דקתני — עד שיבטל.

תירוץ 2 : רבי יוחנן אמר : מתנייתא, מני? בית שמאי היא, דאמרי : אין ביטול רשות בשבת.

דתנן : מאימתי נותנין רשות? בית שמאי אומרים : מבעוד יום, ובית הלל אומרים : משתחשך.

מחלוקת בית שמאי ובית הלל במשנה

הטעם לבית הלל :

1. אמר עולא : מאי טעמא דבית הלל, נעשה כאומר "כלך אצל יפות".
2. אמר אביי : דחיית עולא : מת גוי בשבת מאי "כלך אצל יפות" איכא? שיטת אביי : אלא הכא בהא קמיפלגי : בית שמאי סברי ביטול רשות מיקנא רשותא הוא, ומיקנא רשותא בשבת - אסור. ובית הלל סברי אסתלוקי רשותא בעלמא הוא, ואסתלוקי רשותא בשבת - שפיר דמי.

בעל הבית שהיה שותף לשכניו

רבי אליעזר בן תדאי	ר' שמעון	תנא קמא	
צריכין לערב	אינן צריכין לערב	אינן צריכין לערב	לזה ביין ולזה ביין
		צריכין לערב	לזה ביין ולזה בשמן

צמצום דברי תנא קמא : אמר רב : ובכלי אחד.

חיזוק : אמר רבא, דיקא נמי דקתני : לזה ביין ולזה בשמן - צריכין לערב. אי אמרת בשלמא : רישא בכלי אחד, וסיפא בשני כלים — שפיר. אלא אי אמרת : רישא בשני כלים, וסיפא בשני כלים - מה לי יין ויין, מה לי יין ושמן?!

דחיית החיזוק : אמר ליה אביי : יין ויין ראוי לערב. יין ושמן אין ראוי לערב .

רבי שמעון אומר, אחד זה ואחד זה - אין צריכין לערב.

קושי : ואפילו לזה ביין ולזה בשמן!

תירוץ 1 : אמר רבה : הכא במאי עסקינן בחצר שבין שני מבואות

הסבר דבריו וחיזוק : ורבי שמעון לטעמיה - דתנן, אמר רבי שמעון : למה הדבר דומה,

לשלש חצירות הפתוחות זו לזו ופתוחות לרשות הרבים. עירבו שתים החיצונות עם

האמצעית — היא מותרת עמהן, והן מותרות עמה, ושתיים החיצונות אסורות זו עם זו.

קושי	התם קתני : שתים החיצונות אסורות	הכא קתני : אין צריכין לערב כלל!
תירוץ		מאי "אין צריכין לערב" — שכנים בהדי בעל הבית, אבל שכנים בהדי הדדי — צריכין לערב

מאתר הדרן והרבנית מישל כהן פרבר

• hadran.org.il •

תירוץ 2: רב יוסף אמר: רבי שמעון ורבנן בפלוגתא דרבי יוחנן בן נורי ורבנן קא מיפלגי.
דתנן:

תנא קמא	ורבי יוחנן בן נורי	
לא פסל אלא שמן בלבד	שניהן חיבורין זה לזה	שמן שצף על גבי יין, ונגע טבול יום בשמן יין ושמן בעירוב
כרבנן – שצריכים לערב	כרי שמעון – אין צריכים לערב	

דעה שלישית: תניא, רבי אליעזר בן תדאי אומר: אחד זה ואחד זה צריכין לערב.

קושי: ואפילו לזה ביין ולזה ביין?

תנא קמא	רבי אליעזר בן תדאי	
אינן צריכין לערב	צריכין לערב	לזה ביין ולזה ביין
יש ברירה	אין ברירה	רבה - שלקחו חבית של יין בשותפות
סומכין	אין סומכין	רב יוסף - בסומכין על שיתוף במקום עירוב קמיפלגי

מקור לדברי רב יוסף: אמר רב יוסף: מנא אמינא לה, דאמר רב יהודה אמר רב: הלכה כרבי מאיר. ואמר רב ברונא אמר רב: הלכה כרבי אליעזר בן תדאי. מאי טעמא, לאו משום דחד טעמא הוא?

קושי: אמר ליה אביי: ואי חד טעמא, תרתי הילכתא למה לי?!

תירוץ: הא קא משמע לן דלא עבדינן כתרי חומרי בעירובין.

הרקע לדברי רב יוסף: מאי רבי מאיר ומאי רבנן?

דתניא:

ר' מאיר	חמכים	
עירוב חצירות	בפת ולא ביין	
שיתוף מבואות	בפת וביין	
האם צריך עירוב חצרות כשיש שיתוף מבואות?	כן לא	לא כן שלא לשכח תורת עירוב מן התינוקות, שיאמרו: אבותינו לא עירבו
הבנה אחת	מחלוקת ביניהם ביין בלבד – בפת לא צריך עירוב ושיתוף	
הבנה אחרת	מחלוקת ביניהם בפת בלבד – ביין צריך עירוב ושיתוף	

This month's shiurim are sponsored by Tamara Katz in honor of the yahrzeits of her grandparents, Sarah bat Chaya v'Tzvi Hirsh and Meir Leib ben Esther v'Harav Yehoshua Zelig z"l.

השיעורים השבוע מוקדשים על ידי תמרה כץ לעילוי נשמת סבא וסבתא שלה, שרה בת חיה וצבי הירש ומאיר לייב בן אסר והרב יהושע זליג ז"ל.

